POTENŢIAL

— “Potential” 1953 —

de Robert Sheckley

Traducerea: Petru Iamandi

Îşi recapătă cunoştința încet, simțind durerile şi contuziile şi un nod chinuitor în stomac. Experimental, îşi întinse picioarele.

Nu atinseră nimic şi îşi dădu seama că trupul îi era suspendat. Era mort, gîndi el. Plutind liber prin spațiu...

Plutind? Deschise ochii. Într-adevăr, plutea. Deasupra lui era tavanul - ori podeaua? Rezistă unei porniri năvalnice de a țipa; clipi şi lucrurile din jur începură să capete contur.

Îşi dădu seama că se afla într-o navă spațială. Cabina parcă fusese locul unei explozii. Cutii şi echipament de tot felul pluteau la întîmplare în jurul lui, smulse, fără îndoială, din lăcaşurle lor de o forță neobişnuită. O sumedenie de fire arse împînzeau podeaua. Un şir de dulapuri, de-a lungul unui perete, se transformaseră în cenuşă.

Privi lung în jur dar nu recunoscu nimic. Din cîte îşi aducea aminte, vedea această privelişte pentru întîia oară. Ridică o mînă şi apăsă tavanul, pluti în jos, apăsă din nou şi reuşi să se prindă de o bară fixată în perete. Ținîndu-se strîns, încearcă să gîndească.

— Trebuie să existe o explicație logică la toate astea, spuse el tare, ca să-şi audă propria voce. Tot ce-mi rămîne de făcut este să-mi amintesc.

Să-şi amintească...

Cum îl chema?

Nu ştia.

— Hei! strigă el. E cineva aici?

Cuvintele îi răsunară ca un ecou între pereții înguşti ai navei. Nu primi nici un răspuns.

Se propulsă înainte, de-a curmezişul cabinei, ferindu-se să nu atingă cutiile plutitoare. Într-o jumătate de oră ştiu că era singura persoană la bordul navei.

Se împinse înapoi, spre partea din față a navei. Acolo se afla un scaun capitonat, instalat în fața unui tablou lung de comandă. Se aşeză pe scaun, îşi fixă centurile de siguranță şi începu să examineze tabloul de comandă.

Era alcătuit din două ecrane goale, unul cu mult mai mare decît celălalt. Sub ecranul mare se aflau două butoane pe care scria v e d e r e - f a ț ă şi v e d e r e - s p a t e . Un cadran, mai jos de butoane, era calibrat pentru focalizare. Ecranul mic nu avea nici un indicator.

Nedescoperind vreo altă comandă apăsă butonul v e d e r e - f a ț ă. Ecranul se lumină, înfățişînd spațiul întunecat din fața lui, străpuns de punctele strălucitoare ale stelelor. Îl privi vreme îndelungată, cu gura deschisă, apoi se întoarse.

Primul lucru ce trebuia făcut, îşi zise, era să pună la cap toate cunoştințele pe care le deținea şi să vadă ce putea deduce din ele.

— Eu sînt un om, spuse. Mă aflu într-o navă, în spațiul cosmic. Ştiu

ce sînt stelele şi ce sînt planetele. Să mă gîndesc...

Cunoştinţele lui de astronomie erau puţine, dar şi mai puţine erau cele de fizică şi chimie. Îşi amintea unele lucruri despre literatura engleză, deşi nu se putea gîndi la nici un scriitor în afară dc Trudzel, un romancier foarte popular. Îşi amintea autorii cîtorva cărţi de istorie, cărora însă nu le putea stabili conţinutul.

Ştia numele stării în care se găsea: amnezie.

Pe neaşteptate, simţi o mare dorinţă de a se vedea, de a-şi privi propriul chip. Sigur, recunoaşterea şi memoria aveau să revină numaidecît. Se împinse din nou de-a curmezişul încăperii şi se apucă să caute o oglindă.

De-a lungul pereţilor stăteau fixate o mulţime de dulapuri, pe care le deschise în grabă, risipindu-le conţinutul în aerul lipsit de greutate, în al treilea dulap descoperi o trusă de bărbierit şi o oglinjoară din oţel. Studie imaginea reflectată cu nerăbdare.

O faţă lungă, cu contururi neregulate, secătuită de culoare. O barbă ţepoasă, întunecată. Buze sleite de sînge.

Faţa unui străin.

Îşi înăbuşi începutul de panică şi cercetă cabina, căutînd vreun indiciu asupra identităţii lui. Scotoci rapid prin cutiile plutitoare, împingîndu-le cît colo cînd se dovedeau a conţine doar alimente sau apă. Privi înainte.

Într-un colţ al cabinei plutea o foaie de hîrtie cu marginile arse. O prinse.

„Dragă Ran," aşa începea. „Cu cîteva clipe în urmă băieţii de la biochimie s-au adunat repejor şi-au mai testat odată medicamentul care ţi-a fost administrat. Se pare că există toate şansele ca să-ţi provoace amnezie. Este ceva în legătură cu tăria lui, la care se adaugă experienţa aproape traumatică prin care treci acum, fie că eşti sau nu conştient de ea. Auzi, să ne spună tocmai acum! Oricum, scriu la iuţeală bileţelul ăsta cu paisprezece minute înainte de decolare aşa, ca un memento pentru tine, în caz că se dovedeşte că au dreptate.

Mai întîi, nu te uita după comenzi totul e automat, sau ar trebui să fie, dacă grămada asta de carton şi de clei va rezista îndeajuns. (Nu da vina pe tehnicieni; practic, nici n-au avut timp s-o termine şi s-o ducă la rampă în momentul străfulgerării).

Direcţia navei este fixată pe selecţia planetară automată, aşa că ţine-te bine. Nu cred că ai uitat teorema lui Marselli, dar, dacă ai uitat-o, nu-ţi face griji că ai să aterizezi în mijlocul unor centipezi inteligenţi cu vreo optsprezece capete. Vei ajunge pe o planetă cu viaţă umanoidă fiindcă t r e b u i e să aibă viaţă umanoidă.

S-ar putea să fii puţin cam boţit după decolare, dar medicamentul te va pune pe picioare. Dacă în cabină este dezordine mare, e pentru că n-am mai avut timp să verificăm toleranţa dinamometrică a fiecărui lucru în parte.

Şi acum despre misiune. Scoate imediat proiectorul Unu din Dulapul

Cincisprezece. Proiectorul este fixat pe autodistrugere după o singură vizionare, aşa că ai grijă să o înțelegi bine. Misiunea este de maximă importanță, doctore, şi fiecare bărbat, fiecare femeie de pe Pămînt este alături de tine. Nu ne înşela speranțele!”

Hîrtia fusese semnată de cineva cu numele Fred Anderson.

Ran - folosind automat numele dat în scrisoare - începu să caute Dulapul Cincisprezece. Descoperi numaidecît locul în care acesta se aflase. Dulapurile Unsprezece pînă la Douăzeci şi Cinci erau topite complet. Conținutul lor era distrus.

Nu mai avea ce face. Doar petecul de hîrtie arsă îl mai lega acum de trecut, de prieteni, de întregul pămînt. Chiar dacă-şi pierduse memoria, era o uşurare pentru el să ştie că amnezia avea totuşi o explicație.

Dar ce sens aveau toate astea? De ce asamblaseră nava atît de în pripă? De ce îl aleseseră tocmai pe el - singur - pentru a-l trimite în spațiu? Şi această misiune extrem de importantă - dacă era atît de vitală, de ce nu luaseră toate măsurile de precauție?

În loc să clarifice lucrurile, scrisoarea mai mult le complica. Încruntîndu-se, Ran se împinse înapoi, spre tabloul de comandă. Se uită din nou pe ecran la spectacolul oferit dc stele, încercînd să-şi ordoneze gîndurile.

Poate se produsese o epidemie şi el era singura persoană necontaminată. Construiseră nava şi-l expediaseră în spațiu. Misiunea? Să stabilească un contact cu altă planetă, să găsească un antidot şi să-l aducă înapoi...

Ridicol.

Cercetă din nou tabloul de comandă şi apăsă vedere-spate.

Şi aproape că leşină.

O lumină puternică, orbitoare umplu întregul ecran, arzîndu-i ochii. Reduse în grabă cîmpul de focalizare pînă cînd desluşi ce anume era. O novă. Şi scrisoarea menționase momentul străfulgerării.

Ran îşi dădu seama că nova din fața lui era Sol. Şi că Pămîntul se mistuise în flăcări.

Pe navă nu exista nici un cronometru, aşa că dr. Ran nu avea nici cea mai vagă idee de cît timp călătorea. Multă vreme nu făcu decît să plutească de colo-colo năucit, revenind iar şi iar la ecran.

Nova se micşora pe măsură ce nava îşi iuțea zborul.

Ran mîncă şi dormi. Cutreieră nava, cercetînd, căutînd. Cutiile plutitoare îi stăteau în cale, aşa că se apucă să le adune şi să le fixeze de pereți.

Trecură poate zile, săptămîni chiar.

După o vreme, începu să ordoneze faptele pe care le ştia într-o structură coerentă. Existau o sumedenie de lacune şi întrebări, probabil că şi neadevăruri, dar era totuşi un început.

Fusese ales să zboare în nava spațială. Nu ca pilot, din moment ce nava era automată, ci dintr-un alt motiv. Scrisoarea îi numise „doctor”. S-ar fi putut să aibe o legătură cu profesiunea lui.

Doctor de ce? Nu ştia.

Constructorii navei ştiuseră că Sol se va preface în nova. Era clar că nu puteau salva o parte prea mare din populația Pămîntului. Şi atunci s-au sacrificat pe ei şi pe toți ceilalți ca să-i asigure lui salvarea.

Dar de ce tocmai lui?

Trebuia să îndeplinească o misiune de cea mai mare importanță. Atît de importantă încît necesitase subordonarea fiecărui om. Atît de importantă încît însăşi distrugerea Pămîntului părea să treacă pe planul doi, cîtă vreme misiunea era dusă la bun sfîrşit.

Care putea fi acea misiune?

Dr. Ran nu-şi putea imagina nimic care să fie atît de important. Dar nu avea nici o altă teorie care să corespundă cît de cît faptelor pe care le cunoştea.

Încercă să atace problema din alt punct de vedere. Ce-ar face el, se întrebă, dacă ar şti că Sol se va preface în novă nu peste mult timp şi-ar putea salva un număr limitat de oameni, cu o anumită şansă de succes?

Ar fi trimis în spațiu cupluri, sau cel puțin un cuplu, într-o încercare de a perpetua stirpea umană.

Era evident însă că guvernatorii Pămîntului văzuseră lucrurile într-alt fel.

După o vreme, ecranul mic prinse viață. Pe el apărură cuvintele Planetă: Contact 100 ore.

Se aşeză în fața tabloului de comandă şi nu-şi dezlipi ochii de pe ecran. După un timp îndelungat, cifrele se schimbară. C o n t a c t 99 ore.

Avea timp suficient. Mîncă şi se întoarse la treabă încercînd, pe cît posibil, să facă ordine pe navă.

În vreme ce îngrămădea cutiile în dulapurile rămase, descoperi un aparat împachetat şi fixat cu mare grijă. Recunoscu deîndată că era vorba de un proiector. Pe una din laturi avea gravat un „**2**” mare. Un proiector de rezervă, gîndi el, şi inima începu să-i bată cu putere. De ce nu se gîndise la asta? Privi prin vizor şi apăsă pe buton.

Filmul luă mai mult de o oră. Începea cu o descriere poetică a Pămînttului: imagini disparate ale oraşelor, cîmpurilor, pădurilor, fluviilor, oceanelor. Ale oamenilor, ale animalelor, toate în scurte viniete. Şi fără coloană sonoră.

Obiectivul se opri asupra unui observator astronomic, explicîndu-i destinația vizual. Arătă descoperirea instabilității Soarelui, chipurile astrofizicienilor care au descoperit-o.

Apoi se porni întrecerea cu timpul, şi rapida creştere a navei. Se văzu

alergînd spre ea, rînjind spre obiectiv, dînd mîna cu cineva şi dispărînd în interior. Filmul se oprea aici. Probabil că vîrîseră proiectorul în dulap, îi făcuseră injecția şi îl expediaseră în spațiu.

Începu o altă rolă.

„Salut, Ran” spuse o voce. Imaginea înfățişa un bărbat solid, calm, îmbrăcat într-un costum obişnuit, care se uita direct la Ran.

„Nu am putut rezista acestei ocazii de a-ți vorbi din nou, dr. Ellis. Eşti departe în spațiu acum şi ai văzut, fără îndoială, nova care a mistuit Pămîntul. Cred că te simți tare singur.

Dar încearcă să învingi acest seniment, Ran. Ca reprezentant al Pămîntenilor, mă folosesc de acest ultim prilej spre a-ți ura mult noroc în măreața ta misiune. Cred că nu mai e nevoie să-ți spun că sîntem cu toții alături de tine. Să nu te simți singur.

Ai văzut, desigur, filmul din Proiectorul Unu şi ai căpătat o înțelegere deplină a misiunii tale. Această porțiune din film - cu chipul şi vocea mea - va fi distrusă automat, în acelaşi mod ca şi pînă acum. Fireşte, încă nu-i putem lăsa pe extraterestri să se împărtăşească din micul nostru secret.

Dar şi aşa îl vor afla destul de curînd. Te poți considera liber să le dai orice explicații în legătură cu restul acestui film. Gestul îți va atrage, cu siguranță, destule simpatii. Sigur, nu trebuie să faci nici o referire la marea descoperire sau la tehnicile care au rezultat din ea. Dacă vor să ştie cum am realizat o viteză mai mare decît cea a luminii, spune-le adevărul - că nu ştii cum se propagă, întrucît a fost obținută doar cu un an şi ceva înainte ca Sol să se prefacă în novă. Spune-le că orice încercare de a examina nava va duce la dezintegrarea motoarelor.

Noroc bun, doctore. Şi călătorie plăcută!”

Chipul dispăru şi aparatul se porni să bîzîie şi mai tare, distrugînd ultima rolă.

Puse proiectorul la loc în cutie cu mare grijă, fixă cutia în dulap, şi se întoarse la tabloul de comandă.

Pe ecran stătea scris Contact 97 ore.

Se aşeză şi încercă să stabilească o legătură logică între faptele de abia aflate şi cele deja ştiute. Ca fundal, îşi aminti vag de paşnica, de marea civilizație a Pămîntului. Fuseseră aproape gata să pornească spre stele cînd, pe neaşteptate, se descoperise instabilitatea Soarelui. Energia capabilă să dezvolte o viteză mai mare decît cea a luminii fusese obținută prea tîrziu.

În aceste condiții fusese el ales drept unic pasager al navei de salvare. Doar el, dintr-un motiv de nepătruns. Misiunea lui era considerată, evident, mai importantă decît orice încercare de supraviețuire a rasei umane.

Urma să realizeze contactul cu viața inteligentă şi să povestească tuturor despre Pămînt. Dar era obligat să nu pomenească nimic despre cea mai mare descoperire şi tehnicile legate de ea.

Care or fi fost acestea?

Şi apoi trebuia să-şi îndeplinească misiunea...

Simți că îi vine să explodeze. Nu-şi putea aminti nimic. Idioții, oare de ce nu-i gravaseră instrucțiunile în bronz?

Ce-ar fi putut fi?

Ecranul arăta acum Contact 96 ore.

Aşezat pe scaunul pilotului, dr. Ellis îşi fixă centurile de siguranță şi începu să plîngă de zădărnicia încercărilor de a-şi aminti.

Marea navă privi, examină şi raportă. Ecranul mic se reaprinse la viață. Atmosferă-clor. Viață-inexistentă. Datele fură transmise selectorilor navei. Circuitele se închiseră, alte circuite se deschiseră. Se stabili o nouă direcție şi nava îşi continuă zborul.

Dr. Ellis mîncă, dormi şi se gîndi.

O altă planetă fu raportată, examinată şi respinsă.

Dr. Ellis continuă să se gîndească şi făcu o descoperire lipsită de importanță.

Avea o memorie fotografică. Descoperi aceasta ducîndu-se cu gîndul înapoi, la filmul văzut. Îşi putea aminti fiecare detaliu al acelui spectacol de o oră, fiecare chip, fiecare mişcare.

Se testă pe măsură ce nava îşi continua drumul şi descoperi că aptitudinea era o constantă. Descoperirea îl necăji o vreme, pînă cînd îşi dădu seama că reprezentase, probabil, un factor important în alegerea lui. O memorie fotografică ar fi un lucru de neprețuit în învățarea unei limbi noi.

Ironie crasă, gîndi el. Capacitate de reținere perfectă - dar nici o amintire.

O a treia planetă fu respinsă şi ea.

Ellis trecu în revistă toate posibilitățile la care se putea gîndi, într-un efort de a descoperi natura misiunii Iui.

Să înalțe un monument Pămîntului? Posibil. Dar atunci de unde urgența, importanța de-atîtea ori subliniată?

Poate că a fost trimis în spațiu ca propovăduitor. Ultimul gest al Pămîntului, de a instrui vreo planetă locuită în spiritul păcii şi al cooperării.

Dar de ce să trimită un medic într-o misiune ca asta? Dealtfel, era ilogic. Oamenii învață milenii întregi, nu în doar cîțiva ani. Şi pur şi simplu nu se potrivea cu *starea de spirit* din cele două mesaje. Atît cel din film, cît şi autorul scrisorii, păruseră a fi oameni practici. Era imposibil să te gîndeşti la vreunul din ei ca la un altruist.

O a patra planetă apăru în calea navei, fu verificată şi lăsată apoi în urmă.

Şi care, se întrebă el, era „marea descoperire”? Dacă nu energia prin care se obținea o viteză mai mare decît cea a luminii, ce altceva putea fi? Mai mult decît probabil, o descoperire filozofică. Modul în care omul ar putea trăi

în pace, sau ceva de genul ăsta.

Atunci de ce nu trebuia s-o pomenească?

Unul din ecrane se lumină, indicînd conținutul de oxigen al celei de-a cincea planele. Ellis îl ignoră, apoi privi în sus în timp ce generatoarele din pîntecul navei se treziră la viață.

Pregătiți-vă de aterizare, îl anunță ecranul.

Inima îi sări mai-mai să-i spargă pieptul şi, cîteva clipe, Ellis nu mai găsi putere să respire.

Asta era. Simți cum îl cuprinde groaza în timp ce gravitația trăgea de toate încheieturile navei. Încercă să o înăbuşe dar groaza îi spori. Țipă şi încercă să-şi rupă centurile de siguranță în clipa în care simți că nava începe să *coboare.*

Pe ecranul mare apăruseră albastrul şi verdele unei planete cu oxigen.

Apoi Ellis îşi aminti ceva. „Intrarea, din spațiul necuprins, într-un sistem planetar este analogă traumei cauzate de naştere". O reacție obişnuită, îşi spuse el, dar uşor controlabilă pentru un psihiatru...

Un psihiatru!

Dr. Randolph Ellis, psihiatru. Ştia ce fel de doctor era. Îşi cercetă memoria pentru a găsi alte informații, fără folos însă. Amintirea lui se limita numai la atît.

De ce trimisese Pămîntul un psihiatru în spațiul cosmic?

Îşi pierdu cunoştința în momentul în care nava pătrunse scrîşnind în atmosferă.

Ellis îşi reveni aproape de îndată ce nava ateriză. Scoțîndu-şi centurile de siguranță, deschise hublourile. De navă se apropiau vehicule pline de oameni.

Oameni asemănători celor pe care îi lăsase în urmă.

Trebuia să ia o hotărîre acum, o hotărîre ce avea să-i afecteze tot restul timpului petrecut pe această planetă. Ce avea de făcut? În ce direcție trebuia să acționeze?

Ellis se gîndi o clipă, apoi hotărî să se conducă după instinct. Va improviza. Nici o comunicare nu va fi posibilă pînă cînd nu va învăța limba. După aceea va spune că a fost trimis de pe Pămînt pentru a... pentru a...

Pentru ce?

Va hotărî cînd va sosi momentul. Privind spre ecrane, văzu că atmosfera era respirabilă.

Peretele lateral al navei zvîcni în lături şi Ellis păşi afară.

Aterizase pe un subcontinent numit Kreld, unde locuitorii erau Kreldani. Din punct de vedere politic, planeta ajunsese în stadiul guvernării

mondiale, dar aceasta se întîmplase atît de recent încît locuitorii încă mai erau identificați cu vechile diviziuni politice.

Cu memoria lui fotografică Ellis nu avu nici o dificultate în învățarea limbii Kreldane, imediat după stabilirea unei baze comune pentru cuvintele cheie. Populația, avîndu-şi sorgintea în Omul Primordial, nu părea mai străină decît unii din membrii propriei lui rase.

Ellis ştia că această eventualitate fusese prevăzută. Nava ar fi respins pe oricare alta. Cu cît se gîndea mai mult la ca, cu atît devenea mai sigur că misiunea lui depindea de această similitudine.

Ellis învăța, observa şi se gîndea. Trebuia, de îndată ce stăpînea limba în mod satisfăcător, să întîlnească, într-un cadru solemn, consiliul de conducere. Era o întîlnire de care se temea peste măsură şi o amîna pe cît îi stătea în putință.

Cu toate acestea, sosi şi clipa atît de temută.

Fu condus pe coridoarele Clădirii Consiliului, pînă la uşa Camerei Consiliului Principal. Păşi înăuntru, cu proiectorul sub braț.

— Sînteți extrem de binevenit, domnule, spuse conducătorul consiliului.

Ellis îi întoarse salutul şi îşi prezentă filmele. Nu discutară nimic pînă cînd nu văzură toate rolele.

— Aşadar, sînteți ultimul reprezentant al rasei dvs.? întrebă conducătorul consiliului.

Ellis încuviință din cap, cercetîndu-i chipul binevoitor, îmbătrînit, brăzdat de cute adînci.

— De ce v-au trimis numai pe dvs.? întrebă un alt membru al consiliului. De ce nu au fost trimişi un bărbat şi o femeie?

Aceeaşi întrebare, gîndi Ellis, pe care mi-am pus-o de atîtea ori şi eu.

— Mi-ar fi imposibil, le spuse el, să explic psihologia rasei mele în doar cîteva cuvinte. Hotărîrea noastră a fost cuprinsă în însuşi sensul nostru de a fi.

O minciună lipsită de orice noimă, gîndi el în sinea lui. Dar ce altceva putea spune?

— O dată şi-o dată va trebui să explicați psihologia rasei dvs., zise conducătorul.

Ellis dădu din cap aprobator, plimbîndu-şi privirea peste chipurile membrilor consiliului. Putea estima efectul pe care îl avusese asupra lor filmul atît de bine făcut; aveau să se poarte frumos cu acest ultim reprezentant al unei mari rase.

— Sîntem foarte interesați de energia prin care ați obținut o viteză mai mare decît cea a luminii, spuse un alt membru al consiliului. Ne-ați putea ajuta să o producem şi noi?

— Mă tem că nu, răspunse Ellis.

Din cîte aflase pînă atunci, ştia că tehnologia lor era preatomică, cu cîteva secole în urma celei pămînteşti.

— Eu nu sînt om de ştiință. Nu am nici o cunoştință în privința acestei energii. A fost o realizare de ultim moment.

— Am putea-o examina noi înşine, spuse un membru al consiliului.

— Nu cred că ar fi înțelept, îi replică Ellis. Poporul meu consideră ca nerecomandabilă familiarizarea unei planete cu produse tehnologice ce depăşesc nivelul ei actual de dezvoltare.

Şi cu asta am termina cu teoria, gîndi el.

— În caz că veți umbla la motoare, acestea se vor supraîncărca.

— Spuneți că nu sînteți om de ştiință, zise bătrînul conducător, pe un ton plăcut, schimbînd subiectul. Dacă îmi permiteți întrebarea, ce sînteți dvs.?

— Psihiatru, răspunse Ellis.

Vorbiră ore întregi. Ellis se eschivă, se prefăcu şi inventă, încercînd să umple lacunele din cunoştințele lui. Consiliul vroia să ştie despre toate fazele vieții pe Pămînt, toate detaliile legate de progresul social şi tehnologic. Se arătară surprinşi dc metoda detecției prenovelor. Şi de ce se hotărtse el să vină aici? Şi, în sfîrşit, avînd în vedere că venise singur, rasa lui era înclinată spre sinucidere?

— Dorința noastră este să vă punem mai multe întrebări în viitor, zise bătrînul conducător al consiliului, punînd capăt întrevederii.

— Voi fi fericit să vă răspund la tot ce-mi stă în putere, răspunse Ellis.

— Ceea ce nu pare a fi prea mult, remarcă unul dintre membri.

— Ei şi tu, Elgg - nu uita de şocul prin care a trecut omul acesta, interveni conducătorul consiliului. Întreaga lui rasă a fost distrusă. Nu cred că sîntem prea ospitalieri cu el.

Se întoarce spre Ellis.

— Domnule, şi aşa ne-ați fost de un extraordinar ajutor. De pildă, acum că am aflat de posibilitatea energiei atomice controlate, ne putem îndrepta cercetarea în direcția obținerii ei. Desigur, statul nostru vă va răsplăti din plin. Ce ați dori să faceți?

Ellis şovăi, întrebîndu-se ce să spună.

— V-ar surîde să conduceți proiectul construirii unui muzeu al Pămîntului? Al unui monument închinat marelui dvs. popor?

Oare aceasta era misiunea lui? se întrebă Ellis. Scutură din cap.

— Eu sînt medic, domnule. Psihiatru. Poate că în această calitate v-aş putea ajuta mai bine.

— Dar nu ne cunoaşteți oamenii, zise bătrînul conducător, preocupat. V-ar trebui o viață întreagă ca să cunoaşteți natura problemelor şi

tensiunilor noastre. Ca să pătrundă îndeajuns în intimitatea lor pentru ca, ulterior, să puteți profesa.

— E adevărat, spuse Ellis. Dar rasele noastre sînt asemănătoare. Civilizațiile noastre au evoluat pe coordonate apropiate. Din moment ce eu reprezint o tradiție psihologică mai avansată, metodele mele ar putea fi de ajutor medicilor dvs.

— Desigur, dr. Ellis. Nu trebuie să cad în greşeala de a subestima o specie care a traversat Universul. Bătrînul conducător surîse mîhnit. Eu însumi vă voi face cunoştință cu directorul unuia din spitalele noastre. Conducătorul se ridică în picioare. Sînteți amabil să mă însoțiți?

Ellis îl urmă, cu inima îndoită de grijă. Misiunea lui trebuie să aibă o legătură cu psihiatria. Altfel de ce să fi trimis un psihiatru?

Dar încă nu ştia ce trebuie să facă.

Şi, pentru ca lucrurile să stea şi mai prost, nu-şi putea aminti practic nimic din pregătirea lui de psihiatru.

— Cred că asta e cam tot ce avem noi în materie de aparatură de testare, spuse medicul, uitîndu-se la Ellis din dosul ochelarilor cu ramă de oțel.

Era tînăr, cu fața rotundă ca o lună, şi nerăbdător să învețe cît mai mult de la mai vechea civilizație a Pămîntului.

— Puteți sugera vreo îmbunătățire? întrebă el.

— Va trebui să cercetez instalația mai îndeaproape, zise Ellis, urmîndu-l pe doctor de-a lungul unui coridor lung, vopsit într-un albastru sters. Aparatura de testare nu găsise nici un ecou în memoria lui.

— Cred că nu mai e nevoie să vă spun cu cîtă nerăbdare am aşteptat această întrevedere, spuse medicul. Nu am nici o îndoială că dvs., Terranii, ați descoperit multe din secretele minții omeneşti.

— Oh, da, făcu Ellis.

— Pe partea aceasta sînt saloanele, spuse medicul. Doriți să le vedeți?

— Bineînțeles. Ellis îl urmă pe doctor, muşcîndu-şi buzele furios. Memoria nu-i spunea încă nimic. Nu avea mai multe cunoştințe de psihiatrie decît un profan cu o brumă de informații culese la întîmplare. Dacă nu se întîmpla ceva cît de curînd, era nevoit să-şi recunoască amnezia.

— În salonul acesta, zise medicul, avem cîteva cazuri atone.

Ellis intră după doctor şi privi chipurile lipsite de viață, indiferente, ale celor trei pacienți.

— Catatonic, spuse medicul, arătînd spre primul. Presupun că pentru aceasta nu aveți nici un remediu... sau mă înşel? zîmbi înțelegător.

Ellis nu răspunse. O altă amintire îi reveni brusc în minte. Erau doar cîteva replici dintr-o conversație.

„Dar este etic?” întrebase el. Într-un salon ca acesta, pe Pămînt.

„Bineînțeles”, îi răspunsese cineva. „Doar nu ne atingem de cei normali. În privința debililor mintali însă, a alienaților mintali cu porniri criminale - a psihoticilor care oricum nu şi-ar putea folosi mintea niciodată - nici nu se pune problema de a-i priva de ceva. Dimpotrivă, e un act de caritate...”

Şi cam atît. Nu ştia cui i se adresase. Unui alt medic, probabil. Discutaseră vreo metodă nouă de tratare a anormalilor. Un nou remediu? Părea posibil. Şi încă unul foarte riscant, după toate aparențele.

— Ați descoperit vreun remediu pentru aceasta? întrebă din nou medicul cu fața rotundă ca o lună.

— Da. Da, am descoperit, zise Ellis, luîndu-şi inima în dinți. Medicul făcu un pas înapoi şi îl privi lung.

— Dar e imposibil! Creierul nu poate fi vindecat în cazul unei vătămări organice - a unei deteriorări, a unei subdezvoltări. Se opri brusc. Bine, atunci să facem o încercare. Poftiți, d-le doctor.

Ellis se uită la pacientul din primul pat.

— Aduceți-mi cîțiva asistenți, d-le doctor.

Medicul şovăi, apoi ieşi grăbit din salon.

Ellis se aplecă deasupra catatonicului şi îl privi în față. Nu era sigur de ceea ce făcea, dar întinse mîna şi atinse fruntea omului cu un deget.

Ceva se declanşa în mintea lui Ellis.

Catatonicul îşi pierdu cunoştința.

Ellis aşteptă dar nu părea să se întîmple nimic. Se apropie de al doilea pacient şi repetă gestul.

Şi acesta îşi pierdu cunoştința; cel de-al treilea făcu la fel.

Medicul se întoarse, însoțit de două ajutoare cu ochii holbați de mirare.

— Ce se întîmplă aici? întrebă el. Ce ați făcut?

— Nu ştiu dacă metodele noastre vor avea vreo eficiență asupra oamenilor dvs., minți Ellis. Lăsați-mă, vă rog, singur, absolut singur doar cîteva minute. Concentrarea necesară. Se întoarse spre pacienți.

Medicul dădu să spună ceva, se răzgîndi şi ieşi repede, luîndu-şi şi asistenții cu el.

Transpirînd, Ellis examină pulsul primului pacient. Încă mai bătea. Se îndreptă din spate şi începu să străbată cu paşi mari încăperea.

Deținea o putere de un anume fel. Putea lăsa în nesimțire pe orice psihotic, fără nici cel mai mic efort. Asta era bine. Nervi - conexiuni. Ar fi vrut să-şi amintească exact numărul conexiunilor nervoase din creierul uman. Un număr fantastic, probabil: 10 la puterea 250? Nu, părea prea mult. Dar era un număr fantastic.

Conta oare acest număr? Conta, era sigur de asta.

Primul pacient gemu şi se ridică în capul oaselor. Ellis se apropie de el. Omul îşi pipăi capul şi gemu din nou.

Propria lui terapie de şoc, gîndi Ellis. Poate că Pămîntul descoperise leacul împotriva nebuniei. Ca un ultim dar făcut universului, îl trimiseseră în spațiul cosmic, pentru a tămădui.

— Cum te simți? îl întrebă el pe pacient.

— Nu prea rău, răspunse omul - în limba engleză!

— Ce-ai spus? îngăimă Ellis, cu respirația întretăiată. Se întrebă dacă nu cumva avusese loc un transfer de gîndire. Îi transmisese el omului propria lui cunoaştere a limbii engleze? Să vedem, dacă solicitarea este dirijată de la nervii vătămați spre cei nefolosiți.

— Mă simt minunat, doctore. Ai făcut treabă bună. Nu eram siguri dacă nava aia numai din sîrme şi carton va rezista pînă la capăt dar, după cum ți-am spus, a fost cel mai bun lucru pe care îl puteam face în condițiile...

— *Cine eşti dumneata*?

Omul se dădu jos din pat şi privi înjur.

— Mai e vreun băştinaş pe aici?

— Nu.

— Sînt Haines, Reprezentant al Pămîntului. Ce-i cu tine, Ellis?

Ceilalți îşi reveneau în simțiri şi ei.

— Dar ei...?

— Dr. Clitell.

— Fred Anderson.

Cel care se prezentase drept Haines îşi cercetă trupul cu multă atenție.

— Mi-ai fi putut găsi o gazdă mai bună, Ellis. De dragul amintirilor noastre comune. Dar acum nu mai contează. Ce ți s-a întîmplat, omule?

Ellis le dădu explicații despre amnezia lui.

— N-ai citit scrisoarea?

Ellis le povesti totul.

— Te facem noi să-ți recapeți memoria, de asta să n-ai nici o grijă, îl asigură Haines. E o senzație plăcută să ai un corp nou. Atențiune!

Uşa se deschise şi în prag apăru doctorul cei tînăr. Văzu pacienții şi scoase un strigăt:

— Ați reuşit! Ați reuşit să...

— Vă rog, d-le doctor, îl întrerupse Ellis. Fără zgomote bruşte. Sînt nevoit să apelez la bunăvoința dvs. spre a nu fi deranjat pentru cel puțin încă o oră.

— Desigur, zise medicul, respectuos, retrăgîndu-se şi închizînd uşa la loc.

— Cum de-a fost posibil? întrebă Ellis, privindu-i pe cei trei din fața lui. Nu înțeleg...

— Marea descoperire, zise Haines. Trebuie să-ți aminteşti. Doar ai lucrat la ea. Nu? Explică-i, Anderson.

Al treilea om se apropie încet. Ellis observă că fețele inexpresive începeau deja să capete viață, sub influența minților din spatele lor.

— Nu-ți aminteşti, Ellis, de cercetarea asupra factorilor personalității?

Ellis scutură din cap.

— Căutai cel mai scăzut numitor comun al vieții umane şi al personalității. Sursa, dacă vrei. Cercetarea a început de fapt cu aproape o sută de ani în urmă, după ce Orgell a descoperit că personalitatea este independentă de corp, deşi influențată şi modificată de el. Îți aminteşti acum?

— Nu. Continuă.

— În termeni simpli, tu - şi încă alți treizeci - ați descoperit că unitatea indivizibilă cea mai mică a personalității este o substanță imaterială independentă. Tu ai numit-o molecula M. Este o structură mentală complexă.

— Mentală?

— Imaterială, atunci, zise Anderson. Poate fi transferată de la gazdă la gazdă.

— Sună a posedare, remarcă Ellis.

Anderson, zărind o oglindă într-un colț al salonului, se apropie de ea ca să-şi examineze noul chip. Se cutremură cînd îl văzu şi îşi şterse saliva de pe buze.

— Vechile mituri de posedare a spiritului nu sînt chiar atît de îndepărtate, spuse dr. Clitell. Era singurul care îşi purta corpul cu oarecare dezinvoltură. Unii oameni au fost întotdeauna capabili să-şi detaşeze spiritul de trup. Proiecția astrală şi toate lucrurile de genul ăsta. Personalitaea a fost de abia recent localizată, faptul ducînd la adoptarea unei proceduri invariante de resinteză-separare.

— Asta înseamnă că eşti nemuritor? întrebă Ellis.

— A, nu! exclamă Anderson, apropiindu-se. Făcu o grimasă, încercînd să oprească salivarea inconştientă a gazdei lui. Personalitatea are o durată de viață bine definită. Este, într-un fel, mai lungă decît cea a corpului, desigur, dar se încadrează precis între anumite limite. Reuşi să întrerupă curgerea salivei. Poate fi stocată, totuşi, în stare latentă, pe o perioadă aproape nelimitată.

— Şi ce alt loc mai bun, interveni Haines, pentru stocarea unei molecule imateriale decît propria ta minte? Conexiunile tale nervoase ne-au

adăpostit tot timpul acesta, Ellis. E loc berechet acolo. Numărul conexiunilor dintr-un creier uman a fost calculat la zece.

— Partea asta mi-o amintesc, zise Ellis. Încep să înțeleg.

Ştia acum de ce fusese ales. Numai un psihiatru putea îndeplini această misiune, numai el putea fi admis în intimitatea gazdelor. Fusese antrenat special pentru aceasta. Sigur, Kreldanilor nu li se putea spune încă despre misiunea lui sau despre molecula M. N-ar fi privit cu ochi buni ca oamenii lor - chiar şi anormalii - să fie posedați de Pămînteni.

— Ia uitați-vă aici, spuse Haines. Fascinat, îsi dădea degetele peste cap. Descoperise că gazda lui avea articulațiile neobişnuit de flexibile.

Ceilalți doi îşi probau trupurile aşa cum oamenii îşi pun la probă caii. Îşi flexau brațele, îşi încordau muşchii, exersau mersul.

— Dar, întrebă Ellis, rasa cum va... vreu să spun, cum rămîne cu femeile?

— Fă rost de cît mai multe gazde, îi zise Haines, probîndu-şi în continuare degetele. Bărbați şi femei. Vei ajunge cel mai mare medic de pe această planetă. Fiecare om anormal va fi adus la tine pentru a-l vindeca. Bineînțeles, cu toții vom păstra cel mai strict secret. Nimeni nu-l va divulga înainte de momentul potrivit. Făcu o pauză şi rînji. Ellis - realizezi ce înseamnă asta? Pămîntul nu este mort! Pămîntul va trăi din nou!

Ellis încuviință din cap. Îi venea greu să-l identifice pe masivul şi afabilul Haines din film cu sperietoarea cu voce stridentă din fața lui. Identificarea, ca şi adaptarea, avea să le ia mult timp la toți, de asta era deplin conştient.

— Mai bine am trece la treabă, spuse Anderson. După ce îi vindeci pe toți anormalii de pe planeta asta, îți realimentăm nava şi te trimitem mai departe.

— Unde? întrebă Ellis. Spre o altă planetă?

— Desigur. Pe asta există probabil doar cîteva milioane de gazde, fiindcă de cei normali nu ne atingem.

— Doar cîteva milioane! Dar cîți oameni am stocat eu?

Se auziră glasuri pe coridor.

— Dar chiar că eşti un caz, zise Haines, amuzat. Înapoi în pat, băieți, cred că-l aud pe docorul ăla. Cîți oameni? Populația Pămîntului era de vreo patru miliarde. Iar tu le ai în minte pe toate.

[*Originally published in „Shards of Space”, 1953*]